

सर्व प्रकारची प्रिंटिंग
अगदी कमी दरात...
नागपूरतून अत्याधुनिक
छपाई मशीनव्दारे कमी
दरात सर्व प्रकारची प्रिंटिंग
करण्याची सुवर्णसंधी...
- आजच संपर्क करा -
८६९८७८६६६
९६५७३२०२६

थोडक्यात
दिल्लीतील जोडप्याची
पाकसाठी हेरगिरी
नवी दिल्ली : दिल्ली
पोलिसांच्या स्पेशल सेलने
पाकिस्तानच्या गुप्तचर संस्था
आयएसआयशी संबंधित
हेरगिरी नेटवर्कचा पडपांश
केला आहे. पोलिसांनी
हेरगिरीच्या आरोपाखाली
दिल्लीतील साहिल (२५)
आणि त्याची पत्नी समीरा
(२१) या जोडप्याला अटक
केली आहे. पोलिसांनुसार,
दोघे २०२४ पासून
पाकिस्तानतून बसलेल्या
गुप्तचर अधिका-यांच्या
संपर्कात होते. ते भारताशी
संबंधित संवेदनशील माहिती
गोळा करणे, ८ भारतीय सिम
काई पाकिस्तानात पाठवणे
आणि इतर लोकांना
हेरगिरीसाठी तयार करण्यात
मदत करत होते. अधिका-यांनी
सांगितले की, पापासात या
नेटवर्कचे वेगवेगळे दिल्लीपासून
कराची आणि इस्लामाबादपर्यंत
जोडलेले आढळले आहेत.
पाकिस्तानतून बसलेले हॅंडलर
दोघांना पैसेही वाटवत होते.
पोलिसांनुसार, साहिल आणि
समीराने २०२४ ते २०२५
दरम्यान ५ भारतीय सिम काई
मिळवले. हे सिम काई
दुबईमार्गे पाकिस्तानात
पाठवण्यात आले. हॅंडलरने
यासाठी दमत्याला ३० हजार
रुपये दिले होते. पोलिसांनी
सांगितले की, या नेवरकरून
पाकिस्तानतून व्हॉट्सअप
अकाउंट ऑक्टिव्हेट करण्यात
आले. पाकिस्तानी गुप्तचर
अधिका-यांनी गुजरात
अकाउंटद्वारे भारतातील
लोकांशी संपर्क साधला आणि
संवेदनशील माहिती गोळा
करण्याचा प्रयत्न केला.
यापैकी काही खात्यांद्वारे
भारतीय व्हॉट्सअप ग्रुपमध्येही
प्रवेश करण्याचा प्रयत्न
करण्यात आला.
पोलिसांनुसार, पाकिस्तानतून
बसलेले हॅंडलर सोशल
मीडिया आणि एंक्रिप्टेड
कम्युनिकेशन प्लॅटफॉर्मद्वारे
भारतातील लोकांशी संपर्क
साधत होते.

३२० भारतीय अध्याप बेपत्ता, मृतांची संख्या ६०० वर

वृत्तसंस्था, काठमांडू
नेपाळमध्ये बुधवारी आलेल्या
भीषण महाप्राणीत मृतांची संख्या
शुक्रवारी ६०० वर पोहोचली
आहे. अद्याप १,४६८ नागरिक
अद्याप बेपत्ता असून त्यांना
शोधाण्याचे काम युद्धपातळीवर
सुरू आहे. दरम्यान, या पुरामुळे
नव्याने तयार झालेल्या एका
कृत्रिम तलावामुळे पुन्हा एकदा
महापूर येण्याचा मोठा धोका
निर्माण झाला आहे. त्यामुळे आता
नेपाळसह भारताचेदेखील टेंशन
वाढले आहे.

नेपाळ-तिबेट सीमेवर
हिमस्खलन झाल्यामुळे चिखल
आणि पाण्याचा प्रचंड लोंढा मध्य
नेपाळमध्ये धडकला. भोटे कोशी
नदीला आलेल्या या महापूराने
शहरे आणि गावे जलमय झाली
असून अनेक घरे, वाहने, रस्ते
आणि पूल वाहून गेले आहेत.
रसुवा आणि नुवाकोटमधील
अनेक गावे चिखल व ढिगा-
याखाली गाडली गेली असून
जलविद्युत प्रकल्पांचेही मोठे
नुकसान झाले आहे.

रस्ते आणि पूल वाहून गेल्याने
अनेक गावांचा संपर्क तुटला
असून दुर्गम भागातील लोकांपर्यंत
पोहोचण्यात बचाव पथकांना
मोठ्या अडचणी येत आहेत. घरे,
बाजारपेठा, शेती आणि सरकारी
इमारती चिखलाखाली दबल्या
गेल्या आहेत. अवघ्या काही

जख्खाल यांनी चीनच्या बाजूला
आमचे ४०० भारतीय नागरिक
आहेत. ते सुरक्षित आहेत. ते
त्यांच्या कुटुंबांच्या संपर्कात
आहेत. आमचा दूतावास
त्यांच्यापैकी अनेकांच्या संपर्कात
आहे. त्यांच्या अनेक कुटुंबांच्या
बीजिंगमधील आमच्या
दूतावासाद्वारे चालवल्या जाणा-
या हेल्युलाइन क्रमांकावरून
आमच्याशी संपर्क साधला, असे
म्हटले. ते सुरक्षित आहेत.
परराष्ट्र मंत्रालयाच्या नियंत्रण
कक्षाने ही माहिती दिली. त्यातच
चीनमधून १५३ भारतीय
नेपाळमध्ये पोहोचले आहेत.
पूरग्रस्त भागातून काल
काठमांडूमध्ये आलेले भारतीय

नागरिक आज दिल्लीत पोहोचले.
यातील २१ भारतीय नागरिक
तामिळनाडूचे आहेत. काल
आमच्या राजदूतांनी
काठमांडूमध्ये त्यांची भेट घेऊन
त्यांच्या तब्येतीची विचारपूस
केली. याशिवाय त्रिशूली वन
जलविद्युत प्रकल्पात काम
करणाऱ्या ६३ भारतीय
नागरिकांविषयीही माहिती दिली.
त्यांनाही काल सुरक्षितपणे बाहेर
काढण्यात आले.

तसेच चीनच्या बाजूला
अडकलेले १५३ भारतीय
नागरिक रस्तामार्गे सुरक्षितपणे
नेपाळमध्ये पोहोचले आहेत.
त्यांना वाचवण्याचे प्रयत्न सुरू
आहेत. ज्या भारतीय लोकांशी
संपर्क होऊ शकलेला नाही किंवा
जे बेपत्ता आहेत, त्यांची संख्या

सांगितले.
भारताने नेपाळला
पाठविली मदत
नेपाळ-तिबेट सीमेजवळील
दिवशीच आम्ही मदतकार्य सुरू
केल्याची माहिती परराष्ट्र
मंत्रालयाचे प्रवक्ते रणधीर
जयसवाल यांनी दिली. पहिले
जिवाण २६ ऑगस्ट रोजी
संध्याकाळी रवाना झाले. त्यात
तात्पुरती निवारणार्थ, ब्लॅकट्स,
स्वच्छता किट, सौर दिवे आणि
औषधांसह १० टन मदत साहित्य
आहे. त्यानंतर दुसरे विमान २७
ऑगस्ट रोजी सकाळी रवाना
झाले. या विशेष विमानातून तंबू,
ब्लॅकट्स, स्वच्छता किट, सौर
दिवे, वॉटर पंप, किचन सेट,
जर्नरट सेट, औषधे आणि
खाद्यपदार्थ आदी साहित्य
पाठविले. त्यानंतर आजही एक
विमान रवाना झाले.

बेपत्ता लोकांचा
आकडा १९०० वर
नेपाळमध्ये मरत व बचावकार्य
वेगळ्या सुरु आहे. परंतु अजूनही
९७७ पक्षा जास्त लोक बेपत्ता
आहेत. बेपत्ता झालेल्यांमध्ये
५१९ परदेशी नागरिक, नेपाळी
लष्कराचे ४५ जवान आणि
नेपाळी पोलिसांचे ४१ जवान
यांचा समावेश आहे. तिबेटमध्ये
५५८ लोक बेपत्ता आहेत. ही
आकडेवारी सांगितली जात
असली तरी बेपत्ता लोकांचा

आकडा १९०० वर असल्याचे
सूत्रांचे म्हणणे आहे.
आणखी एक तलाव फुटला!
नेपाळ-तिबेट सीमेजवळील
आणखी एक तलाव फुटला.
चोचेन नदी आणि पुरेपू त्सांगपो
नदीच्या संगमाजवळ तयार
झालेला हा तलाव आहे. एक
दिवसापूर्वीच चीनने तो
फुटण्याबद्दल चिंता व्यक्त केली
होती. तलाव फुटल्यानंतर
पाण्याची पातळी वाढ लागली
आहे. धोक्यामुळे रसुवा
जिन्ह्यातील बचावकार्य ९०
मिनिटांसाठी स्थगित करण्यात
आले आहे. भोटेकोशी, त्रिशूली
आणि नारायणी नद्यांजवळील
अनेक गावे रिकामी केली जात
आहेत.

महाराष्ट्रातील एकूण
१०६ पर्यटक परतले
नेपाळला महाप्रलयाचा तडाखा
बसल्याने महाराष्ट्रातील अनेक
पर्यटक तेथे अडकले होते.
त्यांपैकी १०६ जण शुक्रवारी
बिहारमधील सीतामढी येथे
पोहोचले. महाराष्ट्र सरकारने
याबाबत बिहार सरकारशी संपर्क
साधून माहिती दिली होती.
त्यानुसार सीतामढी जिल्ह्या
प्रशासनाने मदतकार्य सुरू करून
सीतामढीत आणले आहे.
दरम्यान, आणखी ८४ पर्यटक
सुखरूप पोहोचणार असल्याचे
सांगण्यात आले.

सोनिया गांधी यांचे पुस्तक छापण्यास प्रकाशकाचा नकार

वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली
पॅमिन रँडम हाऊस इंडिया
काग्रिस नेत्या सोनिया गांधी यांचे
'बिलॉन्गिंग: अ जर्नी ऑफ
लव' हे आत्मचरित्रात्मक पुस्तक
भारतात प्रकाशित
करणार नाही. एक्सप्रेसन्यूज,
पीआरएचआयने पुस्तकाच्या
एका भागात काही संदर्भांची
बदल आणि काही भाग
वाळण्याची मागणी केली होती.
परंतु लेखकांनी ही मागणी
फेटाळून लावली.

पॅमिन इंडिया या प्रकल्पातून
बाहेर पडल्यानंतर, हार्पर
कॉलिन्सला भारतात या

यात नेहरू-गांधी कुटुंबातील
विवाह आणि कुटुंबात झालेला
हत्यांतर बदललेल्या
आधुन्याबद्दल लिहिले आहे.
आधी पुस्तकाचे अमेरिकन
प्रकाशक नॉर्फ यांनी सांगितले
होते की, पुस्तकाची पहिली प्रिंट
रन १ लाख प्रतीची असेल. द
इंडियन एक्सप्रेसने नॉर्फ आणि
सोनिया गांधींचे पुस्तक डेव्हिड
गॉडविन यांना प्रश्न पाठवून
प्रतिक्रिया मागितली, परंतु
दोघांनीही टिप्पणी दिली नाही.
पॅमिन रँडम हाऊस इंडियाचे
सोनिया गांधींचे श्रौंगण्या यांना
सोनिया गांधींच्या

हस्तलिखितामध्ये मागितलेल्या
बदल आणि भाग काढण्याबद्दल
विचारण्यात आले होते. तेही
टिप्पणीसाठी उपलब्ध पडते.
कुटुंबावर खूप काही
लिहिले गेले आहे.
सोनिया गांधी यांनी यापूर्वी इतर
पुस्तके लिहिली आणि संपादित
केली आहेत. मात्र, या
पुस्तकावर काम केलेल्या
लोकांच्या मते, हे त्यांच्या
आधुन्यातील सर्वात वैयक्तिक
आणि सर्वात विस्तृत वर्णन
आहे. नॉर्फच्या प्रकाशनात
सोनिया गांधींचे निवेदनही
छापण्यात आले होते.

पाकमध्ये २०० वर्षापूर्वीचा गुरुद्वारा पाडला
क्वेटा : पाकिस्तानमधील बलूचिस्तानची राजधानी क्वेटा येथे
सुमारे २०० वर्षे जुना ऐतिहासिक श्री गुरू सिंह सभा गुरुद्वारा
पाडण्यात आला. आता या जंगेवर एक मॉल बांधले जात आहे.
पाकिस्तान गुरुद्वारा सिंह सभेचे सदस्य सरदार जसबीर सिंह यांच्या
मते, संपूर्ण शीख समाज याचा विरोध करत आहे, परंतु अद्याप
सरकारने कोणतीही कारवाई केलेली नाही. त्यांनी सांगितले की
बलूचिस्तानमध्ये एकेकाळी १२ गुरुद्वारे होते, त्यापैकी आता फक्त
२ शिल्लक आहेत.

गुरुद्वारा पाडल्याबद्दल भारतातही तीव्र विरोध होत आहे. भाजपचे
राष्ट्रीय प्रवक्ते आरपी सिंह यांनी सांगितले की, हा पाकिस्तानातील
शिखांचा वारसा संपवण्याचा प्रयत्न आहे. अकाल तख्त साहिबने
पाकिस्तान सरकारसमोर हा मुद्दा उपस्थित करावा आणि स्वतंत्र
चौकशी व्हावी. क्वेटा येथील आर्चर रोडवरील श्री गुरू सिंह सभा
गुरुद्वारा परिसरात नंतर सेंट गॅब्रियेल शाळा चालवली जात होती.
शीख समुदायाचे नेते सरदार जसबीर सिंह यांच्या मते, आता त्याच
गुरुद्वारा पाडून येथे शिखी प्लाझाचे बांधकाम केले जात आहे. हे
प्रकरण बलूचिस्तान उच्च न्यायालयात पोहोचले, परंतु न्यायालयाने
सध्या बांधकाम थांबवण्यास नकार दिला आहे.

'ई १०' पुन्हा येणार नाही

वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली
देशात एप्रिलपासून २० टक्के
इथेनॉल मिश्रण असलेले ई २०
पेट्रोल लागू झाल्यानंतर या
इंधनाबाबत सातत्याने विविध
चर्चा आणि वाद सुरू आहेत.
यातच आता जुन्या वाहनांचे
नुकसान टाळण्यासाठी
बाजारात पुन्हा जुने ई १० पेट्रोल
आणले जाणार असल्याची
जोरदार चर्चा रंगली होती. भारत
पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन
लिमिटेडचे अध्यक्ष आणि
व्यवस्थापकीय संचालक संजय
खन्ना यांच्या कड्या वक्तव्यानंतर
या चर्चेला उधाण आले होते.
मात्र, आता बीपीसीएल आणि
केनद्रा पेट्रोलियम व नैसर्गिक
वायू मंत्रालयाने यावर
सस्पेक्शन देत ई २० पेट्रोलची
घेण्याचा किंवा ते बदलण्याचा

कोणताही प्रस्ताव नसल्याचे
स्पष्ट केले आहे.
२७ ऑगस्ट रोजी
बीपीसीएलच्या वार्षिक
सर्वसाधारण सभेनंतर
पत्रकारांशी बोलताना संजय

खन्ना यांनी जुन्या वाहनांसाठी
कमी इथेनॉल ब्लेंडिंग
असलेल्या इंधनाचा पर्याय
देण्याचा शक्यतेवर भाष्य केले
होते. कंपनी याच्या विविध
ऑपरेशनल बाजू तपासून पाहत

असून अजून काहीही निश्चित
झालेले नाही, असे ते म्हणले
होते. या वक्तव्यानंतर बाजारात ई
२० ऐवजी पुन्हा ई १० पेट्रोल
येणार असल्याच्या बातम्या
वेगाने पसरल्या. यावर
पेट्रोलियम मंत्रालयाने स्पष्ट केले
की, सरकारच्या पातळीवर ई १०
बदलून ई १० आणण्याबाबत
कोणतीही चर्चा सुरू नाही.
बीपीसीएलने दिली
अधिकृत सफाई
वाढल्या चर्चांनंतर
बीपीसीएलने सोशल मीडिया
प्लॅटफॉर्म एक्सवर स्पष्टीकरण
जारी करत म्हटले की, संजय
खन्ना यांच्या वक्तव्याचा
चुकीचा अर्थ काढला गेला
आहे. संजय खन्ना यांनीही
स्पष्ट केले की, ई २० पेट्रोल
पूर्णपणे ई १० ने बदलले
जाईल, असे वक्तव्य त्यांनी
कधीही केलेले नाही.
जुन्या वाहनधारकांना ई २०
ची चिंता का ?
इंजनची सुसंगतता : एप्रिल

२०२३ नंतर उत्पादित झालेली
वाहने ही ई २० सुसंगत आहेत.
मात्र, त्यापूर्वीच्या जुन्या गाड्या
या ई १० इंधनासाठी डिझाइन
करण्यात आल्या होत्या.

पादर्स खराब
होण्याची भीती
ई २० पेट्रोलमधील इथेनॉलचे
जास्त प्रमाण जुन्या
वाहनांमधील रबर, प्लास्टिक
होजेस आणि फ्यूल्ले लाईन्स
खराब करू शकते.

मायलेजमध्ये घट
ई २० मुळे जुन्या वाहनांच्या
मायलेजमध्ये काही टक्क्यांची
घट होऊ शकते. परंतु या
तुज्जन आणि सरकारनेही
नोंदवले आहे. या सर्व
चिंतांमुळे जुन्या वाहनांसाठी
वेगळ्या पेट्रोल पर्याय उपलब्ध
करून देण्याची मागणी
सातत्याने होत असली, तरी
सध्या देशात केवळ ई २०
पेट्रोलचे धोरण चर्चे नेले
जाणार असल्याचे सरकारने
स्पष्ट केले आहे.

भाजपने निवडणूक हायजॅक केली : बॅनर्जी

वृत्तसंस्था, कोलकाता
पश्चिम बंगालच्या माजी
मुख्यमंत्री ममता बॅनर्जी
यांनी शुक्रवारी सांगितले
की, भाजपने निवडणूका
हायजॅक करण्यासाठी
निवडणूक आयोगाचा
वापर केला. मतदार
यादीतून लाखां नावे
बेकायदेशीरपणे काढून
मोडल्यासाठी
एसआयआरचा वापर
करण्यात आला. ममता पुढे
म्हणाल्या भाजप बंगालमध्ये
फूट पाडणारे राजकारण करत
आहे आणि भीती
पसरवण्यासाठी पोलिसांचा
वापर करत आहे.
आज तुणतुण छत्र परिषदेचा
स्थापना दिवस आहे. ममता

यांच्यासह पक्षाच्या वरिष्ठ
नेत्यांनी कोलकाता येथे एका
कार्यक्रमात विवाहसंस्थान
संबोधित केले. टीएमसीच्या
राजवेंद्र पोलिसांचा चेहरा
मायवी होता, पण भाजपने
पोलिसांना राक्षसी संस्थेत
बदलले. ममता म्हणाल्या की
त्या आपल्या समर्थकांकडून
पोलिसांच्या अत्याचारांना

थांबवतील. त्यांनी सांगितले की
हा रक्षाबंधनाचा त्यांचा संकल्प
आहे.

ममतांनी भाजपवर बंगालमध्ये
विभाजनकारी राजकारण
करण्याचा आणि पोलिसांच्या
माध्यमातून लोकांमध्ये भीती
पसरवण्याचा आरोप
केला. त्या म्हणाल्या की
त्या लवकरच संपूर्ण
राज्याचा दौरा सुरू
करतील आणि जर
त्यांच्या सभंना परवानगी
मिळाली नाही, तर त्या
रस्त्यावर उठून
लोकांमध्ये जातील. मी
बघेन की त्यांच्याकडे
किती अंडी आणि विटा
जमा आहेत. फुटपाथवरून
फेरीवाल्यांना हटवण्यावरून
त्यांना आक्षेप नाही, पण त्यांना
दुसरी जागा दिली पाहिजे. जर
सरकार असे काही करत
नसेल, तर त्यांना दरमहा २५
हजार रुपये नुकसान भरपाई
दिली पाहिजे.

संपादकीय लेखणीतून...

संतशिरोमणी दंडवते महाराज

भगवंत जन्म व बालपण, साधुंचे रक्षण, दुष्टांचे पारिपत्य व धर्म संस्थापनेसाठी वारंवार अवतार घेतो. श्रीपाद श्रीवल्लभ नृसिंह सरस्वती स्वामी महाराजांनी याच कार्याचे अवतार धारण केला. कायाचा भार श्री स्वामी समर्थ व माणिकप्रभूंनी समर्थपणे सांभाळला. याच अवतार परंपरेत माघ वद्य २३, २४, २९, १९०७ गुरुवारी महाराजांचा जन्म श्री नृसिंहसरस्वतींची हिलाभूमी गाणगापूर येथे झाला.

हैद्राबाद निवासी एक सखील दत्तभक्त दांपत्य सीतामाई व रामराव यांनी सिध्दस्थान गुणघात एकत्र खडतर व कठीण साधना व सेवा केले. इच्छा फक्त अर्कच पोटी संतान नव्हते त्यामुळे ते दोघेही दुःखी होते. भिमा अमरजा संगमावर श्री रामराव गुरुचरित्र पठणाची सेवा करीत तर सीतामाई सिद्ध कल्पवृक्ष ओढूनबस मध्यान्हीपर्यंत प्रार्थना घालीत. माध्याह्नकाळी रामराव संगमापासून श्री गुरुंच्या निर्गुण मठापर्यंत दंडवत घालीत जात असेत. नंतर माधुकराी मागून दत्तप्रसादचे सेवन करून मठस्थानी असलेल्या अश्वस्थ वृक्षास प्रार्थना घालून सार्यकाळी श्रीची पालखी सेवा आटपून पुढा संगमाबाणी जात असत अशी खडतर सेवा त्यांनी १२ वर्षे केली. जणु श्रीचरणी या दांपत्याने साकडे घातले. स्वामी महाराज भक्त प्रतिपालक सेवे ते शांत करे राहणार? एका शुभदिनी सितामाई मागे ते असताना श्रीनृसिंहसरस्वती स्वामी महाराज प्रकट झाले व म्हणाले "मोम मजमनाची एक दिव्य बालक तुज्या पोटी जन्माला येईल. माते तु वांझ नाहीस" आणि उजव्या हातावर दोन खाकांचा प्रसाद दिला व श्रीगुरु अर्घ्य झाले. सितामाई भानावर आल्यावर काय? उजव्या हातात खरोखरच २ खाका होत्या. त्या साध्वीने सदर घटना आपल्या पतीच्या कानी घालली. दोघांनाही आपल्या सेवेची कृतकृत्यता वाटली. दुपारी निर्गुण मठी दर्शनास गेल्यानंतर तो प्रसाद निर्गुण पादुकांना स्पर्श करून सितामाईंनी भक्षण केला त्यावेळी रामरावांचे वय होते ६२ व सितामाईचे ५९ वण तो प्रसाद भक्तकाम कल्पद्रुम स्वामींचा होता, तो व्यर्थ कसा होणार? यथावाक्य सितामाईंनी माघ व.२ गुरुवार दि.३१ जानेवारी १९०७ रोजी सार्यकाळी एका दिव्य बालकाला जन्म दिला. माता हिलांना तो दिव्य प्रसाद पाहून अत्यंत आनंद झाला. वयाच्या ५९ व्या वर्षी विटाळ नाही अशा पवित्र अवस्थेत पुत्ररुपी प्रसाद ! गाणगापुरी मिळलेला हा कृपाप्रसाद म्हणून त्या दिव्य बालकाचे नाव 'गुरुनाथ' असे ठेवण्यात आले.

गुरु अनुग्रह: हैद्राबादेतील सिध्दपुरुष श्री बाळकृष्णानंद पांडुरंगभक्त यांचेकडे या दांपत्याचे जाणे येणे असे. त्यांचेकडे सुयोदयाच्या वेळी इद्रशीस असून संतर्पण असे. त्यातिकाणी पंडवत घालीत जाण्याचा नियम गुरुनाथांनी केला. त्यातिकाणी ते दंत वाढणे पत्राळवीत उलथणे अन्य सेवाही केल्या. त्याकडे पाहून बाळकृष्णानंद प्रसन्न झाले. एका प्रसन्न क्षणी ते म्हणाले, "माझ्या मनात देवी गायत्रीची अनुष्ठान करण्याची तिव्र इच्छा होती ती आता गुरुनाथ पूर्ण करेल." वयाच्या २४ व्या वर्षी त्यांना बाळकृष्णानंद म्हणजेच बापूराजांचा अनुग्रह प्राप्त झाला. रमणीय अवस्थेतही ते गुरुनाथांना शोधत होते. त्यांनी आपली नजर गुरुनाथांवर स्थिरावली व बापूरावांच्या मुखातून एक दिव्य ज्योत निघून गुरुनाथांचे मुखात प्रवेश करती झाली व बाळकृष्णानंदचा आत्मा अनांत विलीन झाला.

गुरुनाथा बाबा हे मातृभक्त होते. ते आईचे आज्ञेशिवाय कोटलेही कार्य करीत नसत. आईच्या हातचा प्रसादच ते अनुग्रह काळ्यात घेत असत. स्वतःच्या लागतलेखील त्यांनी आईच्या हातच्या स्वयंपाकाचेच भक्षण केले. रोज आईबिडलाचे चरणथीर ते प्राशन करीत. एकदा असा प्रसंग आला की आईला पावला जवळ झाली व डॉक्टरांनी पाय कापून टाकण्याचा सल्ला दिला पण पाय कापला तर चरणथिरी कसे घेणार? त्यांनी आपल्या गुरुंना स्मरून पाय व काणण्याचा सल्ला दिला व १३ व्या रात्रच्या एक चमकान घडला. गुरुनाथा पाय पूर्णपणे बरा झाला. डॉक्टरही चक्रावले. वयाच्या ३१ व्या वर्षी मातृइच्छा पूर्ण करण्यासाठी हैद्राबाद ते पंढरपूर त्यांना कावडीत बसवून प्रवास पायी केला. गुरुनाथांचे कौशल्येचे शिक्षण पाहून असतांनाच त्यांचा विवाह गाणगापूर येथील चौदापूर येथील संकारसंपन्न व सूरसूरुष पद्मवादीश्री सन १९२२ मध्ये झाला. वय २६ व २७ रजे १८५२ गुरुनाथांना पुत्ररूप प्राप्त झाले तर वय २८ रजे १८५३ गुरुनाथांनी आनंदाने प्राप्ताव घेणार उरला नाही. वयाच्या २० व्या वर्षी त्यांचे पितृत्व हरपले. गुरुनाथांनी मोशेले सौलतन तट केलेच पण त्यांची सूर्य सेवा केली. त्यांची सुतेला नावाची मुलगी १२ व्या वर्षी मृत झाली नंतर झालेल्या दोन्हीही मुली अल्पायुषी ठरल्या. अशा अनेक संकटातही त्यांनी बापूराजांनी समाधीची दंडवत सेवा चालूच ठेवली. त्यांचा पद्मवादी आईसाहेब वयाच्या ३१ व्या वर्षी सोडून गेल्या. त्यावेळी सीताआठ खूपच थकलेल्या होत्या. त्यांनाही हे दुःख सन झाले नाही. मातोश्रीचे इच्छेखार लक्ष्मीबाईश्री त्यांचा दुसरा विवाह वयाच्या ३२ व्या वर्षी संपन्न झाला. मुलगा मुलगी झाली पण ती दोन्हीही अपत्ये अल्पायुषी ठरली. दुसरी पत्नीही वयाच्या ४६ व्या वर्षी स्वर्गवासी झाली.

उपासना व अनुष्ठाने: गुरुनाथांनी हैद्राबादचे संस्थानिक राजे शामराज बहादूर यांचेकडे १७ वर्षे व.२ दिवस मानाची नोकरी केली. ते तसे विरक्त पण या समन्यांनी अधिकच विरक्त झाले. त्यांनी नोकरीचा राजीनामा दिला व सधुर्ग बापू राजांनी १६व्या वर्षी दिलेल्या गायत्री अनुष्ठानाचा विचार घेऊ लागला. एक पुरश्चरण म्हणजे २४ लाख जपू. अनुष्ठान घडाला आंतरिक तसेच बाह्य विचार आचार नेम व निष्ठा निर्मा असवी. त्यांनी १११ श्री सत्यनारायण पूजा, १०८ वेळा भगवत सप्ताहात राखण करून बापूराजांच्या समाधीचे दर्शन करून गायत्री पुरश्चरणास प्रारंभ केला. एका अनुष्ठानास ६ ते १० महिने कालावधी लागे, पहारे ५.३० वाजल्यानंतर अनुष्ठान, माध्याह्न स्नान, गुरुचरित्र वाचन, गोसेवा, प्रसाद व रात्रीचे चाक्री भजन असा कार्यक्रम असे. प्रत्येक अनुष्ठानानंतर ते गायत्री सन करीत असत. सलग २४ अनुष्ठाने पूर्ण झाल्यावर श्री समर्थ रामदासांनी त्यांनी राहिलेली १२ गायत्री अनुष्ठाने पूर्ण करण्यास सांगितले. आयुष्यात २०० गायत्री अनुष्ठाने व २०० गायत्री यज्ञ त्यांनी केले. नदीत समुद्रात तसेच काही तिर्थक्षेत्रांनी त्यांनी ही अनुष्ठाने व यज्ञ केले.

नवी दिल्लीत आगामी सप्टेंबर महिन्यात ब्रिक्स संमेलन आयोजित होणार आहे. ब्रिक्स संमेलनाच्या पार्श्वभूमीवरच भारताची आंतरराष्ट्रीय प्रतिमा मलीन करण्याच्या ऍटने केाकोच जगता पाटी व या पाटीलां लुपे समर्थन देणाऱ्या एनडीए सरकार विरोधी पक्षांनी सरकारला अस्थिर करण्यासाठी वातावरण तयार करण्यासाठी 'काँकरीज जगता पाटी'ने ५ सप्टेंबर २०२६ रोजी पुढा एकदा दिल्लीच्या रस्त्यांवर शांततापूर्ण आंदोलन आणि मोर्चा काढण्याची घोषणा केली आहे. काँकरीज जगता पाटी' या तरुण नेतृत्वाखालील आंदोलनाने आता आंतरराष्ट्रीय व्यापसीठावर आणि ब्रिक्स परिषदेच्या पार्श्वभूमीवर आपले

प्रा. डॉ. सुधीर अग्रवाल
वर्धा

लक्ष केंद्रित केले आहे.आता हे आंदोलन आंतरराष्ट्रीय स्तरावर चर्चा व्हावी म्हणून ब्रिक्स संमेलनाच्या छायेत आपल्या मागण्या व मोहिम अधिक तीव्र करत आहे. नवी दिल्ली येथे सप्टेंबर २०२६ मध्ये आयोजित होणारी ११८ वी ब्रिक्स शिखर परिषद भारताच्या राजनैतिक आणि जागतिक भूमिकेतील अत्यंत महत्त्वाची आहे.या संमेलनाचे प्रमुख महत्त्व खालील मुद्द्यांवरून स्पष्ट होते.भारत या परिषदेचे अध्यक्षपद भूषवत असून, विकासशील देशांचा समूहाला आजचा जागतिक स्तरावर मजबूत करण्यासाठी हे संमेलन महत्त्वाचे आहे. वाढत्या

जागतिक राजकीय तणावाच्या काळात (जसे की पश्चिम आशियातील संघर्ष), विविध प्रमुख जागतिक नेत्यांना एकाच मंचावर आणून धोरणात्मक संतुलन साधण्याची भारताची ही एक मोठी संधी आहे. आंतर-ब्रिक्स व्यापार वाढवणे, लवचिक पुरवठा साखळी मजबूत करणे आणि डिजिटल व ई-कॉमर्सच्या माध्यमातून आर्थिक लवचिकता वाढवत करणे यावर चर्चा होईल. रशियन राष्ट्रपत्या व्लादिमीर पुतिन आणि चिनी राष्ट्रपती शी जिनपिंग यांसारखे जागतिक नेते नवी दिल्लीत एकत्र येणार असल्याने भारताच्या द्विपक्षीय संबंधांवर आणि राजनैतिक भूमिकेवर सर्गुण जगाचे लक्ष असणार आहे. जागतिक

आर्थिक आव्हानांना तोंड देणे आणि जागतिक राजकारणात सहकार्य वाढवणे हा या परिषदेचा मूळ उद्देश आहे. जागतिक स्तरावर देशाचे लक्ष वेधण्यासाठी या आंदोलनाने आता ब्रिक्स संमेलनाच्या पार्श्वभूमीवर आपल्या निदर्शनांची व रणनीतीची दिशा ठरवली आहे.अभिजीत दिपके यांच्या नेतृत्वाखालील या सोशल मीडिया चळवळीने केंद्र सरकारवर 'वादाखिलाफी'चा (दिलेला शब्द न पाळण्याचा) आरोप केला आहे. जुलै २०२६ मध्ये जंतर-मंतर येथे झालेल्या मोठ्या आंदोलनानंतर सरकारने दिलेली आश्वासने पूर्ण न केल्यामुळे हा मोर्चा काढण्यात येत असल्याचे पक्षांने म्हटले आहे.

२५ जुलै रोजी विद्यार्थ्यांनी आंदोलन मागे घेताना सरकारने आंदोलकांवरील गुन्हे मागे घेण्याचे आणि स्पर्धा परीक्षांमध्ये सुधारणा करण्याचे आश्वासन दिले होते. मात्र, महिना उलटूनही त्यावर ठोस कारवाई झाली नसल्याचा टी से पी चा दावा आहे. हा मोर्चा प्रामुख्याने नोट परीक्षा घेण्यात आणि कथित पोलीस लाठीचार्जमधील पॉइंट तरुण आणि त्यांच्या कुटुंबियांच्या नेतृत्वाखाली काढला जाईल.५ सप्टेंबर रोजी (शिखर दिनी) मध्ये जंतर-मंतर येथे झालेल्या मोठ्या आंदोलनानंतर सरकारने दिलेली आश्वासने पूर्ण न केल्यामुळे हा मोर्चा काढण्यात येत असल्याचे पक्षांने म्हटले आहे.

होण्याचे कोणतेही कारण नाही मात्र मोर्चा अशावेळी आयोजित केला की त्यावेळी दिल्लीत ब्रिक्स संमेलन होणार आहे. सप्टेंबर २०२६ मध्ये नवी दिल्लीत १८ वे ब्रिक्स शिखर संमेलन आयोजित केले जाणार आहे, ज्यामध्ये रशियाचे अध्यक्ष व्लादिमीर पुतिन यांच्यासह जागतिक नेते सहभागी होण्याची शक्यता आहे. या वीकीहीआयपी मुक्कटच्या काळात दिल्लीत सुरक्षा व्यवस्था कडक असेल. ब्रिक्स संमेलनाच्या अगदी आधी असा मोर्चा काढून देशाची आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्रतिमा खराब करण्याचा आणि दिल्लीतील कायदा-सुव्यवस्था बिघडवण्याचा हा प्रयत्न आहे. भारत सरकार नवी दिल्लीत जागतिक नेत्यांच्या उपस्थितीत 'ब्रिक्स शिखर परिषद' आयोजित करत आहे. याच काळात आंतरराष्ट्रीय मीडियाचे लक्ष भारताकडे असताना, तरुणांच्या मागण्या जगासमोर मांडण्यासाठी सीजेपीने ५ सप्टेंबर रोजी इंडिया गेट ते दिल्ली पोलीस मुख्यालय असा पथ्य मोर्चा काढण्याचे ठरवले आहे.

- ९५६९५४२०२६

सोनल दिनुशामुळे भारताच्या डब्ल्यूटीसी अभियानाला हदरा

सोनल दिनुशाच्या दोन्ही डावातील शतकांच्या जोरावर श्रीलंकेने कोलंबो कसोटी सामना अनिर्णित राखला. अंतिम दिवशी, भारतातील श्रीलंकेच्या चार विकेट्सची गरज होती आणि श्रीलंकेकडे केवळ १६ धावांची आघाडी होती. सामन्यावर भारताची पकड मजबूत दिसत होती आणि विजय निश्चित वाटत होता. मात्र, दिनुशा आणि केशरा नुवाथाने पहिल्या सत्रात भारतासाठी अडचणी निर्माण केल्या आणि दिनुशाच्या शतकांने श्रीलंकेच्या आशा पूर्णत्वावत केल्या. पहिल्या डावात शतक झळकावणाऱ्या दिनुशाने दुसऱ्या डावातही शतक झळकावून भारताच्या सामना जिंकण्याच्या आशा पूर्णपणे संशुभट आणल्या. दिनुशा आणि नुवाथा या दोघांनीही पहिल्या सत्रात आपली पकड घट्ट ठेवली आणि भारतीय गोलंदाजांना एकही विकेट घेऊ दिली नाही. पुढच्या सत्रात भारताने नुवाथा आणि सत्रात जयपय्या यांच्या विकेट्स घेतल्या असल्या तरी, श्रीलंकेने केवळ ५४ धावा करून भारताला आणखी विकेट्स घेऊ दिल्या नाहीत.

अंतिम सत्रात दिनुशाने आपले शतक पूर्ण केले आणि फॉलो-ऑन खेळताना कसोटी सामन्याच्या दोन्ही डावांमध्ये शतके झळकावणारा तो केवळ दुसरा फलंदाज ठरला. दिनुशाच्या आधी केवळ विजय हजारे आणि अँडी फ्लॉवर यांचा हा पराक्रम केला होता. तिसऱ्या सत्रात श्रीलंकेला ४८ धावा बसल्या, जेव्हा रवींद्र धर्माकरा गोलंदाजीवर यशस्वी जयवर्धनेने शॉट लेगला एक अप्रतिम झेप घेत झेल पकडून लाहिरू कुमाराला बाद केले. तथापि, शेवटच्या विकेटसाठी फलंदाजीला आलेल्या अस्थिर फर्नांडोने दिनुशाला साथ दिली आणि श्रीलंकेने आपली आघाडी २०० धावांच्या पुढे नेली. धावांच्या श्रेणीत सर्वबाद करूनही, भारतासाठी लक्ष्याचा यशस्वी पाठलाग करणे अधिकाधिक कठीण वाटू लागले. तसजसा वेळ जात होता, जसजसा दिवसाच्या खेळातील उर्वरित षटके हळूहळू कमी होत गेली. श्रीलंकेचे आघाडी २१६ धावांवर आसताना, दोन्ही संघांनी हस्तांदोलन करण्याची निर्णय घेतला आणि सामना अनिर्णित राहिला. तथापि, भारताने ही मालिका १-० ने

डॉ.दत्ता दिवावे
क्रिकेट समिक्षक

जिंकली. कोलंबो एसएससी येथे झालेल्या दुसऱ्या कसोटी श्रीलंकेने सामना अनिर्णित राखला असून, भारताने १-० ने विजय मिळवत मालिका जिंकली आहे. जागतिक विरवचपक स्पर्धेच्या (डब्ल्यूटीसी) चौथ्या पक्षाचा तिसरा टप्पा सुरू होत असताना, पात्रा फेरीत बांगलादेशचा ऑस्ट्रेलियातील १-१ असा सामना आणि भारतच्या श्रीलंकेतील २-० असा विजय यांची मोठी भूमिका राहिली आहे. मागील पक्षात दक्षिण आफ्रिका आणि ऑस्ट्रेलिया आणि ६९.४४% आणि ६७.५४% मतांसह अंतिम फेरीसाठी पात्र ठरले होते, तर २०२३ च्या अंतिम फेरीत ऑस्ट्रेलिया आणि भारत अंशुक ६६.६७% आणि ५८.८०% मतांसह पात्र ठरले होते.

गुणतालिकेतील प्रत्येक संघाची कामगिरी

ऑस्ट्रेलिया: ४ सामन्यांपैकी ८ सामने जिंकून १२ पैकी २४ टक्केवारी (पॉसीटी) म्हणजेच गुणतालिकेत पहिल्या स्थानी आहे. दक्षिण आफ्रिका: ४ सामन्यांपैकी ३ विजयांसह आणि १ पराभवासह, ३६ गुणांच्या जोरावर ७५.००% मिळवून दुसऱ्या स्थानी आहे. न्यूझीलंड: ६ सामन्यांपैकी ४ जिंकले, ११ हारले आणि अनिर्णित राहिल्या ५२ गुणांसह ७२.२२% मिळवून संघ तिसऱ्या स्थानी आहे.

बांगलादेश: ६ पैकी ३ विजय, २ पराभव आणि १ अनिर्णित सामन्यांसह ४० गुण मिळवून ५५.५६% सह चौथ्या स्थानी आहे. भारत: ११ सामने खेळून ५ विजय, ४ पराभव आणि २ अनिर्णित मालिकांसह ६८ गुण आणि ५१.५२% सह पाचव्या स्थानी आहे. श्रीलंका: ६ सामन्यांत १ विजय, २ पराभव आणि ३ अनिर्णित सामन्यांमधून २४ गुण मिळवून ३३.३३% मिळवून सहाव्या स्थानी आहे. इंग्लंड: १४ सामन्यांपैकी ५ जिंकले, ८ पराभव पत्करले आणि १ अनिर्णित राहिल्या ५० गुणांसह २९.७६% मिळवत संघ सातव्या स्थानी आहे. वेस्ट इंडिज: २२ सामन्यांपैकी २ विजय, ८ पराभव आणि २

अनिर्णित मालिकांसह ३० गुण मिळवून २०.८३% सह आठव्या स्थानी आहे. पाकिस्तान: ७ सामन्यांपैकी १ विजय आणि ६ पराभवासह, १६ गुणांच्या आधारे १९.०५% मिळवून गुणतालिकेत तळाशी (नवव्या स्थानी) आहे. पुढील फेरीत जगाच्यासाठी संघात असलेल्या प्रत्येक संघाला एक करणे आवश्यक आहे, ते येथे दिले आहे.

ऑस्ट्रेलिया - दक्षिण आफ्रिका (२) (परदेशात मालिका) - (३ कसोटी सामने), न्यूझीलंड विरुद्ध ऑस्ट्रेलिया (मालिका) - (४ कसोटी सामने), भारत दौरा - (परदेशात मालिका) - (५ कसोटी)

डार्विनमध्ये बांगलादेशविरुद्ध पराभव होऊनही, ऑस्ट्रेलिया संघ दहा सामन्यांमधून आठ विजय आणि दोन पराभवासह ८०% टक्केवारीसह गुणतालिकेत अग्रेसर स्थानावर आहे. पात्र ठरण्यासाठी ते सर्वोत्तम स्थितीत असलेला संघ आहे आणि या चक्रात त्यांचे १२ कसोटी सामने शिल्लक आहेत, त्यापैकी आठ सामने दक्षिण आफ्रिका आणि भारतात खेळले जातील. सहा विजय आणि एक बरोबरी त्यांना ६५% चा टप्पा आलाडायला लागेल, तर सात विजय आणि एक बरोबरी त्यांना ७०% च्या जवळ पोहोचवेल, ज्यामुळे मागील दोन स्पर्धा चक्राचा निकाल पाहता, अव्यव दोन त्यांनापैकी एक निश्चितपणे निश्चित होईल.

दक्षिण आफ्रिका उरलेल्या मालिका: ऑस्ट्रेलिया (३ कसोटी, मायदेशी) बांगलादेश (२ कसोटी, मायदेशी); इंग्लंड (३ कसोटी, मायदेशी); श्रीलंका (२ कसोटी, परदेशात) दक्षिण आफ्रिकासाठी: दक्षिण परदेशातील मालिकांचे चक्र दिवस आहे, कारण त्यांच्या

सर्व परदेशातील मालिका आशियामध्ये आहेत; त्यांनी चारपैकी तीन कसोटी जिंकून चांगली कामगिरी केली आहे आणि श्रीलंकेत एक मालिका अजून खेळायची बाकी आहे. उर्वरित दहापैकी त्यांच्या आठ कसोटी मायदेशी बाकी आहेत, त्यापैकी सहा ऑस्ट्रेलिया आणि इंग्लंडविरुद्ध आहेत, ज्या दोन्ही संघांनी अलीकडच्या काळात या भूमीवर चांगली कामगिरी केली आहे. सहा विजय आणि एक बरोबरी त्यांना ६६.६७% PCT पर्यंत पोहोचवेल, तर सात विजय त्यांना ७०% च्या पुढे घेऊन जातील, जे पुढील जूनमध्ये ओव्हल येथे खेळण्यासाठी तिकीट मिळवण्यासाठी पुरेसे असेल.

न्यूझीलंड उरलेल्या मालिका: भारत (२ कसोटी, मायदेशी); पाकिस्तान (२ कसोटी, परदेशात); ऑस्ट्रेलिया (४ कसोटी, परदेशात); श्रीलंका (२ कसोटी, मायदेशी)

न्यूझीलंडने मायदेशी वेस्ट इंडीजविरुद्ध आणि परदेशात कसोटीमुळे भारताला श्रीलंका दैन्यात उपलब्ध मिळवून या २४ विजयांपैकी १६ गुणांवर समाधान मानायला लागले आहे आणि त्यामुळे ते एका अवघड परिस्थितीत सापडले आहेत. ते सध्या ५९.२२% पीसीटीसह गुणतालिकेत पाचव्या स्थानावर आहेत आणि जर त्यांनी उर्वरित सातही कसोटी सामने जिंकले, तर त्यांची शक्यता ७०.३७% पीसीटी होईल. सहा विजय आणि एक पराभव त्यांना ६५% पीसीटीच्या जवळ घेऊन जाईल आणि त्यामुळे ते ऑस्ट्रेलियाकडून मोठ्या प्रमाणात गुण कमी करतील,

कसोटी, मायदेशी); इंग्लंड (२ कसोटी, मायदेशी) बांगलादेश संघ विरवचपक स्पर्धेच्या चारही आवृत्तीमध्ये आपल्या सर्वोत्तम कामगिरीच्या मध्यात आहे आणि श्रीलंका भारत, इंग्लंड आणि सध्याचा यांसारख्या संघांच्या पुढे येण्या स्थानावर आहे. त्यांच्या उर्वरित सहा कसोटी सामन्यांपैकी चार सामने मायदेशी आणि गैर-आशियाई संघांविरुद्ध आहेत आणि पात्र ठरण्याची संधी मिळवण्यासाठी त्यांना या सामन्यांमध्ये सर्वोत्तम कामगिरी करायची लागेल. परंतु स्पर्धेत असलेल्या संघांमध्ये, त्यांना सर्वात कमी सामने (सहा) खेळायचे आहेत आणि प्रत्येक निकालाचा त्यांच्या पात्र ठरण्याच्या शक्यतेवर अधिक परिणाम होईल. जर त्यांनी चार सामने जिंकले आणि इतर दोन अनिर्णित राहिले, तर त्यांची शक्यता ६६.७७% होईल, तर चार विजय आणि दोन पराभव शक्यता ती ६९.११% होईल.

भारत उर्वरित मालिका: न्यूझीलंड (२ कसोटी, परदेशात); ऑस्ट्रेलिया (५ कसोटी, मायदेशी)

कोलंबो एसएससी येथे अनिर्णित राहिलेल्या कसोटीमुळे भारताला श्रीलंका दैन्यात उपलब्ध मिळवून या २४ विजयांपैकी १६ गुणांवर समाधान मानायला लागले आहे आणि त्यामुळे ते एका अवघड परिस्थितीत सापडले आहेत. ते सध्या ५९.२२% पीसीटीसह गुणतालिकेत पाचव्या स्थानावर आहेत आणि जर त्यांनी उर्वरित सातही कसोटी सामने जिंकले, तर त्यांची शक्यता ७०.३७% पीसीटी होईल. सहा विजय आणि एक पराभव त्यांना ६५% पीसीटीच्या जवळ घेऊन जाईल आणि त्यामुळे ते ऑस्ट्रेलियाकडून मोठ्या प्रमाणात गुण कमी करतील,

ज्यांच्याविरुद्ध ते पाच कसोटी सामने खेळणार आहेत. जर ते न्यूझीलंडमध्ये ०-२ ने हरले आणि मायदेशी ऑस्ट्रेलिया ५-० ने हरवले, तर ते ५९.२६% पीसीटीसह स्पर्धेत शेवट करतील आणि त्यांना इतर सामन्यांचे निकाल त्यांच्या बाजूने लागण्याची शक्यता आहे.

श्रीलंका उरलेल्या मालिका: पाकिस्तान (२ कसोटी, परदेशात); न्यूझीलंड (२ कसोटी, परदेशात); दक्षिण आफ्रिका (२ कसोटी, मायदेशी)

पाकिस्तान येथे झालेल्या चुरशीच्या बरोबरीमुळे श्रीलंकेचा उत्साह वाढला असून, पण डब्ल्यूटीसी गुणतालिकेतील त्यांची आधीच नाजूक असलेली स्थिती सुधारण्यासाठी त्याचा फारसा उपयोग होणार नाही. परदेशात; दक्षिण आफ्रिका (२ कसोटी, मायदेशी) पाकिस्तान येथे झालेल्या चुरशीच्या बरोबरीमुळे श्रीलंकेचा उत्साह वाढला असून, पण डब्ल्यूटीसी गुणतालिकेतील त्यांची आधीच नाजूक असलेली स्थिती सुधारण्यासाठी त्याचा फारसा उपयोग होणार नाही. परदेशात; दक्षिण आफ्रिका (२ कसोटी, मायदेशी)

इंग्लंड, पाकिस्तान आणि वेस्ट इंडिज या तिन्ही संघांना अव्यव दोनमध्ये स्थान मिळवण्याची शक्यता तुलनेने नाण्य आहे अनेक सामन्यांचे निकाल त्यांच्या बाजूने लागण्याची शक्यता आहे. इंग्लंड, पाकिस्तान आणि वेस्ट इंडिज या तिन्ही संघांना अव्यव दोनमध्ये स्थान मिळवण्याची शक्यता तुलनेने नाण्य आहे अनेक सामन्यांचे निकाल त्यांच्या बाजूने लागण्याची शक्यता आहे. इंग्लंड, पाकिस्तान आणि वेस्ट इंडिज या तिन्ही संघांना अव्यव दोनमध्ये स्थान मिळवण्याची शक्यता तुलनेने नाण्य आहे अनेक सामन्यांचे निकाल त्यांच्या बाजूने लागण्याची शक्यता आहे.

तीक्ष्णभूमीच्या पात काव्यांत आलेले मादरेवर्जिन व नेतुव हेचदेखील लांभ
 राहो. आपणान उक्तत आणवो, दीर्घावर्जिन, सुख- समुद्धी
 आर्माजिज कावसादीनी नीज ऊर्जा लावो, अशा भूधेच्याही यावेव
 देण्यात आला. यासोनीसरीस अश्या, दीर्घाभूमी रेंदरी पार. आरु
 तीक्ष्ण शिर्वां महासचिव अश्याच पत्र जाणवो, प्रसन्न महाजन, शिर्वा
 शहर महासचिव रजत महेश गवदी, सुभाष शेंडे आदींनी मनोव
 वळ करुन शिवस गवघाटे यांना भूधेच्या दिल्या. काळक्रम
 संचान शरद मेळया यांनी केले. यावेदीं दिलां रंगरी, विठ्ठ
 डोगडें, विजय सुरवाडे, अशोक शेंडे, सुनील भोसले, मलिनंद धुव
 विजय मेथ्राम, सुभाष पाटील, कर्मकांत बाते, विमलाल शुक्ल
 वाच्यसच अनेक मान्यवर व कार्यकर्ते उपस्थित हावे.

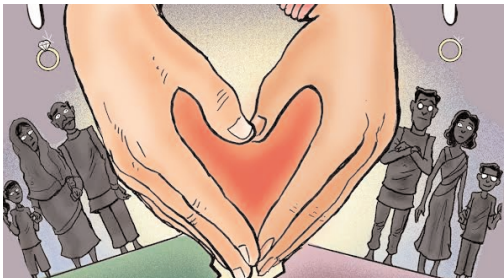
विवाहसंस्था, नैतिकता आणि बदलते सामाजिक वास्तव

मनुस्मृतीचा संदर्भ घेतांना तिच्या काळातील सामाजिक, सांस्कृतिक आणि कौटुंबिक परिस्थितीचा विचार करणे आवश्यक आहे. मनुस्मृती ही प्राचीन काळातील सामाजिक नियम, कर्तव्य आणि आचारसंहितेचे प्रतिबिंब आहे; मात्र आजचे समाजजीवन, कायदे, स्त्री-पुरुषांचे अधिकार आणि वैवाहिक संबंधांची रचना पूर्णपणे बदलली आहे. त्यामुळे तिच्यातील प्रत्येक नियम आजच्या काळात जसाच तसा लागू करणे योग्य ठरणार नाही. पूर्वी विवाह टिकून राहायचे आणि महिला एका नवऱ्यासोबत प्रामाणिक राहायच्या, असे अनेकदा म्हटले जाते. त्या काळात कुटुंब, धर्म, सामाजिक प्रतिष्ठा आणि परंपरा यांना मोठे महत्त्व होते. विवाह हा केवळ दोन व्यक्तींचा संबंध नसून दोन कुटुंबांचा आणि सामाजिक व्यवस्थेचा आधार मानला जात असे. स्त्रियेने पतीशी निष्ठावान राहावे, कुटुंबाची सेवा करावी आणि वैवाहिक नाते कोणत्याही परिस्थितीत टिकवावे, अशी अपेक्षा तिच्यावर ठेवली जात असे.

सतिश तळसकर उमरेड

जबाबदारी, आर्थिक अवलंबित्व आणि कुटुंबाच्या प्रतिष्ठेची भीती यामुळे अनेक स्त्रिया अन्याय सहन करत राहिल्या. त्यामुळे त्या काळातील विवाह टिकण्यामागे प्रेम आणि निष्ठेबरोबरच असहायता आणि सामाजिक बंधनेही कारणीभूत असू शकतात. मनुस्मृतीत कर्तव्य, संयम, कुटुंबव्यवस्था आणि सामाजिक शिस्त यांना महत्त्व दिले आहे. परंतु आजच्या काळात कोणत्याही ग्रंथाचा अर्थ लावताना समानता, मानवी प्रतिष्ठा, वैयक्तिक स्वातंत्र्य आणि सविधानिक अधिकार यांचा विचार करणे आवश्यक आहे. स्त्रियेने पतीशी निष्ठावान राहावे, ही अपेक्षा योग्य असेल तर पुरुषांनेही पत्नीशी प्रामाणिक, जबाबदार आणि आदरपूर्व राहणे तितकेच आवश्यक आहे. नैतिकतेचे नियम एकतर्फी नसावेत; ते स्त्री आणि पुरुष दोघांनाही समानपणे लागू झाले पाहिजेत. आज सोशल मीडियामुळे मानवी संबंधांमध्ये मोठे बदल झाले आहेत. संवादाची साधने वाढली असली तरी प्रत्यक्ष संवाद कमी झाला आहे. सतत मोबाइल वापरणे, अनेकदा व्यक्तींशी भावनिक जवळीक मिळणे होणे, जुन्या संबंधांशी पुन्हा संपर्क होणे, आकर्षक जीवनशैलीचे दृष्टीकोन, अश्लील चित्रे आणि आयुष्याशी स्वतःची तुलना करणे यामुळे वैवाहिक नात्यांमध्ये

गैरसमज आणि असुरक्षितता वाढू शकते. सोशल मीडिया स्वतः वाईट नाही; त्याचा गैरवापर समस्या निर्माण करतो. गुप्त संदेश, जोडीदारापासून लपवलेले संबंध, खोटे ऑनलाइन व्यक्तिमत्त्व, भावनिक फसवणूक किंवा विवाहाबाह्य संबंध यामुळे विवाहासाला धक्का बसतो. मात्र या समस्या केवळ महिलांमध्येच आहेत, असे म्हणणे चुकीचे आहे. स्त्री आणि पुरुष दोघेही सोशल मीडियाचा गैरवापर करू शकतात. त्यामुळे नैतिकतेचा प्रश्न लिंगावर आधारित न ठेवता व्यक्तीच्या वर्तनावर आधारित असला पाहिजे. आज महिलांना शिष्टांग, रोजगार, आर्थिक स्वावलंबन आणि कायदेशीर संरक्षण मिळत आहे. त्यामुळे त्या हिंसा, अपमान, व्यसनाधीनता, फसवणूक किंवा सततच्या मानसिक त्रासाविरुद्ध आवाज उठवू शकतात. पूर्वी सहन केले जाणारे अन्याय आज स्वीकारले जात नाहीत. विवाह तुटण्याचे प्रमाण वाढलेले दिसत असले, तरी त्यातील काही भाग हा महिलांना स्वतःच्या समानासाठी नियत्य घेण्याचे स्वातंत्र्य मिळाल्याचा परिणाम आहे. महिलांच्या अपेक्षा वाढल्या आहेत, असे म्हणताना या अपेक्षा नेमक्या कोणत्या आहेत, हे पाहणे आवश्यक आहे. शिक्षित, सम्यक्चर, जबाबदार आणि हिंसासक्त जोडीदाराची अपेक्षा अवास्तव नाही. घरकामात सहभाग, मुलांच्या संगोपनात सहकार्य, आर्थिक

निर्णयांमध्ये समानता, भावनिक आधार आणि वैयक्तिक स्वातंत्र्याची मागणी ही आधुनिक जीवनातील मूलभूत गरज आहे. पत्नीने पतीची सेवा करावी, पण पतीने पत्नीच्या भावनांकडे दुर्लक्ष करावे, अशी एकतर्फी अपेक्षा नैतिकतेच्या नावाखाली योग्य ठरू शकत नाही. मात्र स्वातंत्र्य म्हणजे जबाबदारीशून्य वर्तन नव्हे. जोडीदाराची फसवणूक करणे, खोटे बोलणे, नात्यातील विश्वासाचा गैरवापर करणे, घरातील जबाबदाऱ्या टाळणे किंवा सोशल मीडियावर गुप्त संबंध ठेवणे हे स्त्री किंवा पुरुष कोणत्याही झाले, तरी ते चुकीचेच आहेत. विवाहात स्वातंत्र्यासोबत प्रामाणिकपणा, पारदर्शकता आणि जबाबदारी आवश्यक आहे. आज विवाह तुटण्यामागे अनेक कारणे आहेत. संवादाचा अभाव, अवास्तव अपेक्षा, आर्थिक ताण, व्यसनाधीनता, घरगुती हिंसा, विवाहाबाह्य संबंध, सोशल

मीडियाचा अतिरेक, कुटुंबीयांचा अनावश्यक हस्तक्षेप आणि भावनिक अपरिपक्वता. काही वेळा करिअर, राहणीमान, मुलांचे संगोपन, घरकामाची वाटणी किंवा वृद्धांची जबाबदारी यावरून मतभेद वाढतात. या सर्व प्रश्नांकडे केवळ महिलांना दोष देऊन पाहणे योग्य नाही. घरकाम, मुलांची काळजी आणि वृद्धांची सेवा ही केवळ स्त्रीची जबाबदारी नाही. त्याचप्रमाणे कुटुंबाचा आर्थिक भार उचलणे ही केवळ पुरुषांची जबाबदारी नाही. आधुनिक विवाहात दोघांनीही आपल्या क्षमतेनुसार योगदान देणे, निर्णय सामायिकरणे घेणे आणि अडचणींचा सामना एकत्र करणे गरजेचे आहे. विवाह हा मालकी हक्क नसून सहजीवनाचा करार आहे. विवाह टिकवण्यासाठी संवाद हा सर्वात महत्त्वाचा आधार आहे. मनातील नाजूकी साठवत राहणे, प्रत्येक मतभेदाला अहंकाराचा प्रश्न बनवणे किंवा शांततेच्या

नावाखाली समस्या टाळणे यामुळे नाते कमकुवत होते. मतभेद हाणे स्वाभाविक आहे; परंतु अपमान, धमकी, हिंसा किंवा भावनिक छळ हा संवादाचा भाग असू शकत नाही. गरज भासल्यास समुपदेशन घेणे ही कमजोरी नसून नाते सुधारण्याची परिपक्वता आहे. तरीही प्रत्येक विवाह कोणत्याही परिस्थितीत टिकवण्यालाच हवा, असा आग्रह योग्य नाही. सततची हिंसा, लैंगिक अत्याचार, गंभीर मानसिक छळ, व्यसनाधीनता, फसवणूक किंवा जीविताला धोका असेल, तर सुरक्षितता आणि आत्मसन्मानाला प्राधान्य देणे आवश्यक आहे. विवाह टिकवण्यापेक्षा माणसाचे जीवन, मानसिक आरोग्य आणि प्रिष्ठ अधिक महत्त्वाची आहे. मुलांसाठी विवाह टिकवावा, असे अनेकदा सांगितले जाते. परंतु सतत भांडणारे, हिंसक किंवा अपमानजनक वातावरण मुलांच्या मानसिक आरोग्यावरही गंभीर परिणाम करू शकते.

मुलांना केवळ एकत्र राहणारे पालक नव्हे, तर सुरक्षित, प्रेमळ आणि जबाबदार वातावरण आवश्यक असते. विवाहसंस्था टिकवायची असेल, तर स्त्रियांवर नियंत्रण ठेवून नव्हे, तर स्त्री-पुरुष समानतेवर आधारित नाते निर्माण करून टिकवावी लागेल. पत्नीने पतीचे सर्व म्हणणे मानावे आणि पतीने पत्नीच्या स्वातंत्र्यावर बंधने घालावेत, अशी जुनी चौकट आज स्वीकारता येणार नाही. विवाहात प्रेमासोबत मैत्री, विश्वासासोबत पारदर्शकता आणि स्वातंत्र्यासोबत जबाबदारी आवश्यक आहे. आजच्या पिढीला विवाहाबाबत बदलतगेल्याचा प्रभाव करोतो आहेत. ते दोन व्यक्तींनी परस्पर समंतीने स्वीकारलेला सहजीवनाचा प्रवास आहे. या प्रवासात आनंदबरोबरच अडचणीही येतात. त्यामुळे निर्णय घेण्यापूर्वी भावनिक परिपक्वता, आर्थिक निव्वोजन, मुलांची जुळवाजुळव आणि संवादाची क्षमता यांचा विचार केला पाहिजे. विवाह टिकत नाहीत, यासाठी केवळ महिलांना दोष देणे चुकीचे आहे. स्त्रियांच्या अपेक्षा वाढल्या असतील, तर त्यामागे त्यांच्या शिक्षणामुळे, स्वावलंबनामुळे आणि आत्मसन्मानाच्या जाणीवेमुळे आलेल्या सकारात्मक बदलांचाही विचार केला पाहिजे. अन्याय, असमानता किंवा अपमान सहन

न करण्याची भूमिका ही अवास्तव अपेक्षा नसून समानपुर्ण जीवनाची गरज असू शकते. त्याचप्रमाणे स्वातंत्र्याचा अर्थ जबाबदारीशून्य वर्तन असा नसून, स्वतःच्या आणि जोडीदाराच्या अधिकारांचा आदर करत निर्णय घेणे असा आहे. विवाह टिकवण्यासाठी दोघांनीही स्वतःला विचारले पाहिजे. आपण एकमेकांचे मालक आहोत की सहप्रवासी? आपल्या नात्यात भीती अधिक आहे की विश्वास? आपण एकमेकांना बदलतगेल्याचा प्रभाव करोतो आहेत की समजून घेण्याचा? आपल्या मतभेदांमध्ये संवाद आहे की अस्माप? विवाह टिकतो तो केवळ सामाजिक दबावामुळे नव्हे; तो टिकतो प्रेम, आदर, विश्वास, समानता आणि सततच्या प्रयत्नांमुळे. आणि जेव्हा हे सर्व संपते, तेव्हा विवाह टिकला तरी नाते जिवंत राहत नाही. म्हणून प्रश्न असा नसावा की आपण अपेक्षा किती वाढल्या आहेत किंवा सोशल मीडियामुळे महिला नैतिकता विकसित आहेत का. प्रश्न असा नसावा. स्त्री-पुरुष दोघांनीही स्वातंत्र्य, प्रेम, नैतिकता आणि जबाबदारी यांचा समतोल साधून अधिक सन्मानपूर्व सहजीवन कसे मिळणं करायचे. विवाह टिकवणे ही केवळ स्त्रीची जबाबदारी नाही; ती दोघांची समान जबाबदारी आहे. नैतिकता ही स्त्रीवर लादलेली बंधने नसून, दोघांनीही प्रामाणिकपणे पाळायची मूल्यव्यवस्था आहे.

तुज्याविषयी शंभो मज कोण तारी

शशिकांत तोटे दारव्हा, जि. यवतमाळ

'बस उठी रंडभाळा, हाती त्रिशूल नेत्री ज्याळा' या ओवीतून भगवान शंकराचे भयंकर पण, करणामय रूपाचे वर्णन संत नरहरी सोनार महाराजांनी केले आहे. हे रूप जगाला नसतरेचे व मृत्यूच्या पलीकडच्या सत्याचे प्रतीक मानले जाते. 'भुते वेगळी नाचती, हनुमुदक उमापती' अशा वर्णनांने शंकराच्या भोवतालची विराट शक्ती दर्शनात्मकपणे स्पष्ट केला आहे. त्यांच्या आसपास भुत, प्रेत, वेताळ इत्यादी नाचत असतात. हे सर्व भोवरीतल्याच प्रतीक आहेत. यावरून कळते की, भगवान शंकर हे सर्वांना स्वीकृत करणारे देव आहेत. तापस्वी, जनावरे, भूत, प्रेत देव, दानव हे घोर

याशिवाय, भगवान शंकराच्या भोळ्या रूपाचे वर्णनही भक्त कायम करतात. 'शिव भोळा चक्रवर्ती, त्याचे पाव माझे चित्री, पावे वदता शिवनाम, तया न बाधी क्रोध काम' वारकरी संतांच्या परंपरेत शांतिब्रह्म म्हणून ओळखल्या जाणारे, संत एकनाथांनी शिवनाम व शिव स्वरूपाचा महिमा गावला आहे. त्यांच्या अभंग रचनेनुसार, भगवान शिव हे अत्यंत भोळे व संपूर्ण विश्वाचे राजे अर्थात चक्रवर्ती आहेत. अशा भोळ्या कृपा सागराचे चरण माझ्या चित्ता मी धारण केले आहे, आणि जो कोणी आपल्या वाचनेने सतत शिवनामाचा जप अथवा स्मरण करतो. त्याला वासना आणि क्रोधासारख्या षड् विकारांची बाधा होत नाही. 'धर्म अर्थ काम मोक्ष, शिव देखता प्रत्यक्ष' हा चार पुरुषार्थ मानले जातात. ते

त्यांपैकी पहिला पुरुषार्थ 'धर्म' म्हणजे, मानवाचे कर्तव्य, नैतिकता आणि सत्याचा मार्ग म्हणजे धर्म होय. जी समाजाची आधारशीला आहे. दुसरा पुरुषार्थ 'अर्थ' होय. जीवच जगण्यासाठी आणि प्रपंचातील जबाबदारी पूर्ण करण्यासाठी संपत्ती मिळविणे; अर्थात आर्थिक सुरक्षितता मिळवणे म्हणजेच अर्थ होय. तिसरा पुरुषार्थ 'काम' मनातील इच्छा, प्रेम, कला-सौंदर्यातील आनंद व सुखाचा अनुभव घेणे म्हणजे काम होय. आणि चौथा पुरुषार्थ 'मोक्ष' होय. मोक्ष हा मानवी जीवाचा अंतिम व सर्वोच्च उद्देश आहे. हे जाहीरी पुरुषार्थ साध्य करण्यासाठी, मानवाने होतिल तेवढे पूर्ण सायास करावला हवेत. देवावर विस्ंबून न राहता पुरुषार्थांवर विस्ंबून राहावे. कारण पुरुषार्थ आपल्या हाती असतात, देव नाही! हाच संतांचा उपदेश आहे. या चार पुरुषार्थांमधून मानवी जीवनात येत

समानता साधता येत नाही. 'एका जनार्दनी शिव, निवारी कळीकाळाचा भेव' असे एकनाथ आपले परम गुरू जनार्दन स्वामींच्या चरणाचे स्मरण करीत म्हणतात की, हा शिव कळीकाळाचा भेव (कलियुगातील) भय देखील पूर्णपणे नष्ट करतो. शिवनाम व शिव तत्वाच्या स्मरणाने अनन्यभावे धारणाने संतांनी घेतलेला अनुभव शिवभक्त व शिव साधकांही होतच राहील. - ११३०८५४५५८

विज्ञान युगात बौद्धिक अक्षम (मतिमंद) मुलांचा सर्वांगीण विकास: धोरणात्मक बदल आणि संस्थात्मक सुधारणांची गरज

विज्ञान युग आणि विशेष शिक्षणाचे महत्त्व आजचे जग हे विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचे जग आहे. सामान्य मुलांप्रमाणेच बौद्धिक अक्षम (मतिमंद) प्रवर्गातील मुलांचा शैक्षणिक दर्जा वाढवणे ही काळाची गरज आहे. ही प्रगती केवळ 'विशेष शिक्षण' आणि 'विशेष शाळांमधूनच' प्रभावीपणे होऊ शकते, कारण या मुलांच्या गरजा अत्यंत विशिष्ट आणि वैयक्तिक असतात. आज गरज केवळ पुस्तकी ज्ञानाची नाही, तर या मुलांना अखंड दैनंदिन जीवन कौशल्ये), समावेशक शिक्षण आणि कौशल्य विकासाच्या माध्यमातून समाजात 'आत्मनिर्भर' बनवण्याची आहे. सध्याची स्थिती आणि उपविभागाशासनाकडून विशेष शाळांना देत, संकीर्ण अनुदान आणि परिपोषण अनुदान दिले जाते. परंतु, आजच्या आधुनिक काळातील अनेक संस्था ज्या गतीने आणि ज्या पातळीवर काम कायदला हवे, तिथे कमी पडत आहेत. केवळ अनुदान देणे पुरेसे नाही; तर त्या अनुदानाचा वापर आधुनिक तंत्रज्ञान आणि कौशल्य निर्मितीसाठी कसा होतोय, याचे पुनर्रचोदन करणे गरजेचे आहे. या पारस्वर्मीक, जागतिक पातळीवर आपल्या राज्यातील दिव्यांग मुलांचा विकास घडवण्यासाठी शासनाने खालील धोरणात्मक निर्णय आणि सुधारणा करणे अत्यंत आवश्यक आहे.

पंकज पांडे रायटकर
कायदेशीर बदल कोशल्याधिष्ठित अभ्यासक्रम बौद्धिक अक्षम मुलांसाठी पारंपरिक प्राथमिक शिक्षणापेक्षा 'कौशल्य विकास' आणि 'व्यवसायिक प्रशिक्षण' यावर आधारित विशेष अभ्यासक्रम तयार करावा. **ADL (दैनंदिन जीवन कौशल्ये)चे प्रामाणीकरण** : प्रत्येक विशेष शाळेला मुलांच्या बुद्ध्यांकानुसार दैनंदिन व्यवहार कौशल्ये (स्वतःचे काम स्वतः करणे, पैसांचे व्यवहार, सामाजिक वर्तन) शिकवणे अनिवार्य करावे व त्यांचे मूल्यमापन करावे. **आजीवन साहाय्य व पुनर्वसन धोरण**: ही मुले १८ वर्षांची झाल्यानंतर त्यांच्या रोजगारासाठी आणि सुरक्षिततेसाठी शासनाने 'आजीवन साहाय्य केंद्र' किंवा 'संरक्षित कार्यशाळा' उभारण्याचे धोरण स्वीकारावे. **२. विशेष शाळांचे सशक्तीकरण आणि पायाभूत सुधारणा** डिजिटल आणि स्मार्ट विशेष शाळा: विज्ञान युगाचा फायदा या मुलांना होण्यासाठी प्रत्येक विशेष शाळेत 'मल्टी-सेंसरी रूम', 'ऑगमेंटेड रिवालिटी' आणि विशेष शैक्षणिक सॉफ्टवेअर उपलब्ध करून द्यावेत. **परिपोषण व संकीर्ण अनुदानात वाढ**: सध्याचे परिपोषण अनुदान महागाईच्या

काळात अपुरे आहे. डिजिटल साधने, थेरेपिस्टची फी आणि साहित्यासाठी 'विशेष तांत्रिक अनुदान' मंजूर करावे. **४. उत्तरदायित्व आणि मूल्यमापन** : शासकीय अनुदान देण्याच्या संस्थांमध्ये कायदेशीरपणे मूलांकित करणे गरजेचे आहे. हे तपासण्यासाठी 'गुणवत्ता निगमन समिती' स्थापन करावी. ज्या संस्था उत्तम काम करून मुलांना आत्मनिर्भर बनवत आहेत, त्यांना 'विशेष प्रोत्साहन भत्ता' द्यावा. **प्रशिक्षण**: विशेष शिक्षकांना जागतिक पातळीवरील अत्याधुनिक अध्यापन पद्धतींचे प्रशिक्षण देण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील संस्थांशी करार करावा. **नियंत्रण** आणि कळकळीची विनंतीविरहित युगात जर आपण या दिव्यांग मुलांना आधुनिक तंत्रज्ञान आणि योग्य कौशल्यांची जोड दिली नाही,

डेा एंटी, हस्तकला) त्यांना रोजगार देण्याच्या उद्योगांना शासनाने कर सवलत द्यावी. **४. उत्तरदायित्व आणि मूल्यमापन** : शासकीय अनुदान देण्याच्या संस्थांमध्ये कायदेशीरपणे मूलांकित करणे गरजेचे आहे. हे तपासण्यासाठी 'गुणवत्ता निगमन समिती' स्थापन करावी. ज्या संस्था उत्तम काम करून मुलांना आत्मनिर्भर बनवत आहेत, त्यांना 'विशेष प्रोत्साहन भत्ता' द्यावा. **प्रशिक्षण**: विशेष शिक्षकांना जागतिक पातळीवरील अत्याधुनिक अध्यापन पद्धतींचे प्रशिक्षण देण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील संस्थांशी करार करावा. **नियंत्रण** आणि कळकळीची विनंतीविरहित युगात जर आपण या दिव्यांग मुलांना आधुनिक तंत्रज्ञान आणि योग्य कौशल्यांची जोड दिली नाही,

तर ते समाजाच्या मुख्य प्रवाहातून मागे पडतील. संस्थांना केवळ आर्थिक साहाय्य देऊन शासनाची जबाबदारी संपत नाही, तर त्या साहाय्यातून 'आत्मनिर्भर नागरिक' पडत आहेत की नाही, यावर नियंत्रण ठेवणे गरजेचे आहे. एक मुल्याधारित आणि विशेष शिक्षक प्रशिक्षण यंत्रणे विश्वास आहे की, जर शासनाने या धोरणात्मक सुधारणांची अंमलबजावणी केली, तर महाराष्ट्रातील बौद्धिक अक्षम मुले जागतिक पातळीवर स्वतःचे अस्तित्व निर्माण करतील आणि परावलंबी न राहता तात मानेने जन्मू शकतील.

मुखाध्यापक संस्थांशी बौद्धिक अक्षम (मतिमंद) मुला मुलींची विशेष अनिवार्य/निवारी शाळा शिल्लकवादी ता. रामचंद्र लि. नागपूर मो. ९१७५१९६६१२

थोडक्यात

वाडीत दिवसादवळ्या घरफोडी, लाखांचा ऐवज लंपास

हरिओम सोसायटीत चोरट्यांना धुमाकूळ; नागरिकांमध्ये भीतीचे वातावरण
दै. सिंहवाणी वृत्त, वाडी

पोलिसांना न जुमानता चोरट्यांनी वाडीत पुन्हा एकदा धुमाकूळ घातल्याचे दिसून येत आहे. हरिओम सोसायटी परिसरातील एका बंद घराला दिवसादवळ्या लश्क्य करून अज्ञात चोरट्यांनी मागील दरवाजा तोडून घरात प्रवेश केला. घरातील लाखो रुपयांची रोकड तसेच सोन्या-चांदीचे दागिने लंपास केल्याने परिसरात खळबळ उडाली असून नागरिकांमध्ये भीतीचे वातावरण निर्माण झाले आहे. प्राप्त माहितीनुसार, हरिओम सोसायटीतील प्लॉट क्रमांक १४४ येथे प्रकाश रहागडाले हे आपल्या कुटुंबीयांसह वास्तव्यास आहेत. कुटुंबातील एका सदस्याच्या तेजीच्या कार्यक्रमासाठी रहागडाले कुटुंबीयांसह बाहेरगावी गेले होते. घर बंद असल्याची संधी साधत अज्ञात चोरट्यांनी गुस्वारी दुपारी सुमारे तीन वाजताच्या सुमारास घराच्या मागील दरवाजाचा कडी-कोयडा तोडून आत प्रवेश केला.

चोरट्यांनी घरातील कापटे व साहित्याची उचकाफाट करून लाखो रुपयांची रोकड आणि सोन्या-चांदीचे दागिने असा मोठा ऐवज लंपास केल्याचे समजते. व्यावसायिक प्लॉट खरेदीसाठी मोठी रक्कम रहागडाले यांनी घरात आणून ठेवली होती, अशी माहिती असून ही बाब चोरट्यांना आधीपासून माहीत होती का, याबाबतीची पोलीसकडून तपास केला जात आहे. घटनेची माहिती मिळताच वाडी पोलिसांनी तातडीने घटनास्थळी धाव घेतली. पोलिसांनी घराची पाहणी करून पंचनामा केला असून चोरट्यांचा शोध घेण्यासाठी तपास सुरू केला आहे. परिसरातील सीसीटीव्ही फुटेज तसेच संशयित व्यक्तींच्या हालचालींची माहिती पोलीसकडून घेतली जात आहे.

दिवसा घरफोडी झाल्याने नागरिकांमध्ये संताप वाडीत दिवसादवळ्या घरफोडीची घटना घडल्याने नागरिकांच्या सुरक्षेचा प्रश्न ऐरणीवर आला आहे. बंद घरे हेरून चोरी करणाऱ्या टोळ्यांवर पोलिसांनी कठोर कारवाई करावी तसेच परिसरात मस्त वादवावी, अशी मागणी नागरिकांकडून होत आहे. दिवसादवळ्या झालेल्या या घाडसी चोरीमुळे नागरिकांमध्ये मोठी दहशत निर्माण झाली आहे.

गट ग्रामपंचायत भांडेवाडी येथे रक्षाबंधन ग्रामपंचायत भांडेवाडी अंतर्गत येणाऱ्या गावातील महिलांनी अरोली नवनियुक्त ठाणेदार मंगेश गोमासे यांना बांधल्या राख्या

दै. सिंहवाणी वृत्त, कोदामंदी
गट ग्रामपंचायत भांडेवाडी येथे शुक्रवार (ता. २८ ऑगस्ट) ला रक्षाबंधनाच्या कार्यक्रमात येण्यात आला. प्रमुख पाहुणे म्हणून अरोली पोलीस स्टेशनचे नवनियुक्त ठाणेदार सागर गोमासे यांना सरपंच मंगला विष्णू देशमुख, सदस्य व ग्रामपंचायत अंतर्गत येणाऱ्या भांडेवाडी सावंगी शिवाडीली या तीनही गावातील अंगणवाडी सेविका, गावातील महिलांनी त्यांना शाल, श्रीफळ व राखी बांधून रक्षाबंधनच्या कार्यक्रमा साजरा केला. याप्रसंगी ठाणेदार सागर गोमासे यांनी महिलांना सुरक्षा बाबत तसेच मोबाईल पासून होणारे झुपरीमाणे यावर मार्गदर्शन केले आणि आश्वासन दिले की, कोणतेही समस्या तुमच्यावर आली तर तुमच्या सागर गोमासे गोमासे पाठोशी उभा आहे. कोणतीही समस्या माझ्यापर्यंत पोचली नाही, तरी महिला सरपंच असल्यामुळे ती समस्या तुम्ही सरपंचांना कळवा, त्या मला फोन करतील आणि तुमची समस्या सोडवायला मी लगेच आल्याशिवाय राहणार नाही. मी एवढा शब्द तुम्हाला याप्रसंगी राखीची भेट म्हणून देत आहे. याप्रसंगी पोलीस अधिकारी श्याम सापुते, अरोली पंचायत समिती गणातील नाजप नेते विष्णू देशमुख, पोलीस पाटील अरुण वाघाडे, ग्रामपंचायत सदस्य अनिता बानगमडे, खोमेश्वरी नागमासे, अंजिरा राऊत, ललितान मरसकोले, शोभा माते, कल्पना सलामे, सविता उर्डके, निर्मला काळमर्गे, शिमल मोहले, इंदिरा कोलते, रेखा धुवे, ललितान परतेती, गुणम मंडळी, निशा मंडळी, मंदा वाडीभरमे, शिला माते, रंग देवडा, नेहा वरठी, शशिकला वाढवे, प्रमिला सलाम, दीपिका गेडाम, दर्शना शेडे, ललितान वाढवे, सुनीता वाढवे, कमला वाढवे, बबिता शेडे, बबिता टेकाम, सुनीता वाढवे सह गावातील असंख्य महिला, मुली व गावकरी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

दै. सिंहवाणी वृत्त, कोदामंदी
इलाईट पब्लिक स्कूल चाचेर येथे रक्षाबंधन कार्यक्रम संपन्न झाला. रक्षा बंधनउद्देशीय शिक्षण संस्थांचे अध्यक्ष राष्ट्रपाठ गजपति यांच्या मार्गदर्शनाखाली रक्षाबंधनानिमित्त विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. यासह लहान मुलांना राखी चे महत्त्व समजावून सांगण्यात आले. मुलींनी घरून राखी बनवून आणली. मुलींनी मुलांना राखी बांधल्यानंतर मुलांनी मुलींना भेटवस्तू म्हणून चाँकलेट दिले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी शाळेतील शिक्षकवृंद शबनम शेख, आचल वाणी, भारती नारकर, संतोषी बरबते, नेहा पाल, नफिता कावे यांनी परिश्रम घेतले.

काँग्रेसकडून राहुल गांधींना महाराष्ट्रात 'रिलाँचिंग' करण्याचा प्रयत्न

आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांवर राजकारण करून, आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या भवितव्याशी खेळू नका : महसूल मंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे

दै. सिंहवाणी वृत्त, नागपूर
आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांवर राजकारण करून काँग्रेसकडून राहुल गांधींचे महाराष्ट्रातील 'रिलाँचिंग' करण्याचा प्रयत्न सुरू असल्याची टीका करत हा प्रकार काँग्रेसने तातडीने थांबवावा, असे मत महसूल मंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी व्यक्त केले. आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या मात्पायीवर राज्य सरकारने विद्यार्थ्यांशी चर्चा करून त्यांच्या प्रश्नांबाबत सकारात्मक निर्णय घेतले आहेत. तसेच

मागण्यांबाबत लिखित अशवासनाही दिले आहे. त्यामुळे प्रश्न सुटण्याच्या मार्गावर असतानाही आंदोलन सुरू ठेवण्याचा हट्ट कशासाठी, असा सवाल चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी उपस्थित केला. बावनकुळे म्हणाले, राज्य सरकारने विद्यार्थ्यांशी चर्चा केली असून गरज पडल्यास वारंवार त्यांच्याशी संवाद साधण्याचीही सरकारची तयारी आहे. विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांवर चर्चा करून सकारात्मक निर्णय घेण्याची आमची भूमिका आहे.

महाराष्ट्र दौऱ्यापर्यंत आंदोलन पेटते ठेवण्याचा काँग्रेसचा प्रयत्न असल्याचा आरोपही बावनकुळे यांनी केला. हा प्रकार आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या भवितव्याशी खेळण्यासारखा आहे. विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक प्रश्नांचा वापर राजकीय हेतूसाठी करणे योग्य नाही, असे त्यांनी स्पष्ट केले. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या नेतृत्वाखाली राज्य सरकार आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी सुविधा आणि शैक्षणिक संधी वाढविण्यासाठी

संवेदनशीलतेने काम करत असल्याचे बावनकुळे यांनी सांगितले. विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक भविष्य चर्चविणे हा सरकारचा उद्देश आहे. मात्र, काँग्रेसला विद्यार्थ्यांच्या करिअरपेक्षा विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक प्रश्नांचा वापर राजकीय हेतूसाठी करणे चिंता असल्याचे या आंदोलनाच्या निमित्ताने स्पष्ट होत आहे, असा आरोप त्यांनी केला. आदिवासी समाजाच्या प्रश्नांबाबत काँग्रेसला खरीखरप आस्था असेल, तर विद्यार्थ्यांना राजकीय

आंदोलनाचे साधन बनविण्याऐवजी काँग्रेसने सरकारसोबत संवाद साधावा, असे आवाहनही बावनकुळे यांनी केले. आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या भवितव्याशी खेळू नका. आपल्या राजकीय स्वाध्यासाठी त्यांच्या खांद्यावर बंदूक ठेवू नका. राहुल गांधी यांच्या राजकीय पुनरागमनासाठी आदिवासी विद्यार्थ्यांचा वापर करणे महाराष्ट्र कदापि स्वीकारणार नाही, असा इशारा बावनकुळे यांनी दिला.

माहूरकर बाबा शास्त्री यांच्या पासणीपूर्ती सोहळ्याचे आयोजन रविवारी

दै. सिंहवाणी वृत्त, नागपूर
महानुभाव पंथातील थोर ज्ञानवंत माहूर पीठाचे कवीश्वरराचार्य गुरुवंत महंत श्री माहूरकर बाबा शास्त्री यांच्या पासणीपूर्ती निमित्त अभिप्रेतित व सत्कार सोहळ्याचे आयोजन रविवार, ३० ऑगस्ट रोजी सकाळी १० वाजता. कविवर्य सुरेश भट साभगुह, नागपूर येथे करण्यात आले आहे. अभिप्रेतित आयोजन समिती

उपाध्य कुलभूषण आचार्य श्री पुजेदकर बाबा यांच्या अध्यक्षतेखाली हा कार्यक्रम होणार आहे. सोहळ्याचे उद्घाटन उपाध्य कुलाचार्य महंत श्री वर्धनश्र्व विडकर बाबा यांच्या शुभहस्ते होणार असून, अखिल भारतीय महानुभाव परिषदेचे अध्यक्ष कवीश्वर कुलाचार्य महंत श्री कारंजेकर

बाबा अध्यक्षस्थान भूषविणार आहेत. प्रमुख पाहुणे म्हणून नागपूर महानगरपालिकेच्या महापौर मा. नीताताई ठाकरे उपस्थित राहणार आहेत. यावेळी अजिंठा निवासी आचार्य प्रवर महंत श्री रिद्धिपुरकर बाबा शास्त्री आणि रिद्धिपुर निवासी आचार्य प्रवर महंत श्री गोपीराज बाबा शास्त्री

यांच्या शुभहस्ते विशेष सत्कार करण्यात येणार आहे. व्रतस्थ स्मरणिकेचे प्रकाशन माहूरकर बाबा शास्त्री यांनी अशोकांची व रुग्ण संतज्ञांची सेवा, मंदिर जीर्णोद्धार, ग्रंथ प्रकाशन यांसह विविध सामाजिक व धार्मिक कार्यात योगदान दिले आहे. ज्ञानाचा प्रचार व प्रसार करण्यासाठी आयुष्य वेचणारे, निष्कलंक चारित्र्य आणि दानशूर व्यक्तिमत्त्व म्हणून त्यांचा गौरव केला जातो. त्यांच्या कार्याचा गौरव करण्यासाठी वयार करण्यात आलेल्या व्रतस्थ या गौरव स्मरणिकेचे विमोचन फलटण निवासी कवीश्वर कुलाचार्य महंत श्री विद्वत्स बाबा यांच्या शुभहस्ते करण्यात येणार आहे. कार्यक्रमात प्रसिद्ध साहित्यिक व चिंतनशील आचार्य श्री बाबुळगावकर बाबा शास्त्री यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले आहे.

कार्यक्रमाचे मुख्य अतिथी म्हणून आचार्य श्री न्यायव्यास बाबा शास्त्री उपस्थित राहणार आहेत. तसेच स्वागताध्यक्ष म्हणून महाराष्ट्र राज्याच्या नागरचना विभागाचे संचालक श्री एन. आर. शेळे यांची उपस्थिती राहणार आहे. महाराष्ट्रातील विविध भागातून जातसंपन्न संत-महंत, महानुभाव पंथाचे अनुयायी तसेच मान्यवर या ऐतिहासिक सोहळ्यास उपस्थित राहणार आहेत. त्यामुळे या कार्यक्रमाला विशेष महत्त्व प्राप्त झाले असून, नागरिकांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहून सोहळ्याची शोभा वाढवावी, असे आवाहन आयोजकांनी केले आहे. असे पत्रकार परिषदेमध्ये पुरुषोत्तम ठाकरे यांनी पत्रकारांना सांगितले. यावेळी तुषारराव ढगे, आनंदराव गर्जपेते, गोविंदराव ठाकरे, आणि लालचंदजी वंजारी यांची उपस्थिती होती.

सोमनाळा येथे आशा कार्यकर्त्यांसाठी दिव्यांग संवेदनशीलता कार्यशाळा

दै. सिंहवाणी वृत्त, भिवान्
आम्ही आमच्या आरोग्यासाठी, कुलखेडा यांच्या वतीने समुदाय आधारित दिव्यांग व्यक्ती पुनर्वसन प्रकल्पांतर्गत (सीबीआर) सोमनाळा प्राथमिक आरोग्य केंद्र येथे

आशा कार्यकर्त्यांसाठी दिव्यांग जाणवित-जागृती व संवेदनशीलता कार्यशाळा घेण्यात आली. कार्यशाळेत दिव्यांग व्यक्तींची गावपातळीवर ओळख करून त्यांना आवश्यक आरोग्य सेवा, दिव्यांग

चाचेर येथे आज मोफत आरोग्य तपासणी शिबिर

दै. सिंहवाणी वृत्त, कोदामंदी
बायोमार्क बँक आयोजित आणि रोटरी क्लब नागपूर डायनटाउन यांच्या सहकार्याने उद्या शनिवार (ता. २९ ऑगस्ट) ला सकाळी ११ ते सायं. ५ वाजेपर्यंत ग्रामपंचायत चाचेर तर्फे सर्व गावकऱ्यांसाठी भव्य मोफत आरोग्य तपासणी शिबिराचे आयोजन जिल्हा परिषद उच्च

प्राथमिक शाळा येथे करण्यात आले आहे. शिबिरामध्ये अनुभवी डॉक्टरांकडून मोफत आरोग्य तपासणी, रक्तदाब, मधुमेह आणि सर्वसाधारण तपासणी, मफिला व बालकांच्या आरोग्याविषयी मार्गदर्शन, गावकऱ्यांसाठी औषधांचे मोफत वाटप करण्यात येणार आहे. शिबिरात येताना आजार काढ

आणि जुने रिपोर्ट सोबत आणायचे आहेत. तरी गावातील सर्व लहान, थोर, महिला, पुरुष आणि जेष्ठ नागरिकांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहून शिबिराचा लाभ घेण्याचे आवाहन चाचेर ग्रामपंचायत सरपंच लुंबिनी महेश कलारे सह समस्त ग्रामपंचायत सदस्य गणानी केले आहे.

मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजनेमुळे नागपूर जिल्ह्यात कृषी क्रांती!

दै. सिंहवाणी वृत्त, नागपूर
ग्रामीण महाराष्ट्राच्या कृषी क्षेत्राला सवा आर्थिक आणि तांत्रिक बळकटपणा देण्यासाठी महावितरणच्या माध्यमातून राख्य शासनाने हाती घेतलेली 'मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजना २.०' नागपूर जिल्ह्यात खऱ्या अर्थाने क्रांती घडवून आणत आहे. या अत्यंत महत्त्वाकांक्षी आणि दूरदर्शी योजनेमुळे जिल्ह्यातील ७,१४८ शेतकऱ्यांना आता सिंचनासाठी रात्री-अपरात्री कष्टपासून व धोक्यापासून पूर्णपणे मुक्त होत दिवसा अखंडित, खात्रीशीर आणि भरवसाचा वीज पुरवठा मिळू लागला आहे. या योजने अंतर्गत महावितरणच्या नागपूर ग्रामीण मंडळांतर्गत येणाऱ्या काटोल तालुक्यातील ३३/११ केंद्री येथे ४ मेगावॉट आणि ३ मेगावॉट क्षमतेचे अत्याधुनिक सौर ऊर्जा

एकूण २२ मेगावॉट वीज निर्मिती क्षमता प्रत्यक्षात उभी राहिल्याने जिल्ह्यातील हजारो शेतकऱ्यांच्या शेतीला दिवसा शिळा झाल्याचा मार्ग सुकर झाला आहे. यापूर्वी नागपूर भागात शेतकऱ्यांना सिंचनासाठी पारंपरिक पद्धतीने बहुतांश वेळा रात्रीच्या सुमारास वीज पुरवठा केला जात असे. यामुळे शेतकऱ्यांना रात्री-अपरात्री अंधारत शेतात जाणे, विषारी पाय, विंचू दूर किंवा हिंस्र प्राण्यांच्या भीतीखाली जीव मुठीत धरून काम करणे भाग पडत असे. मात्र, साहय्यार, कचारी सावंगा, तोंडाखेरी आणि वेरला धोटे येथील सौर ऊर्जा

ऊर्जेची निर्मिती होत आहे. तसेच, स्थानिक पातळीवर सौर प्रकल्पामधून वीज निर्मिती होत असल्यामुळे वीज पारेषण व वितरण दरम्यान होणारे तांत्रिक त्रुटी घडवून आणण्यासाठी उपाययोजना करण्यात आली आहे. शेतकऱ्यांच्या जीवनात शाश्वत शक्ती घडवून आणण्यासाठी उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या दूरदर्शी संकल्पनेने आकाराला आलेली 'मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजना २.०' आज ग्रामीण महाराष्ट्रासाठी एक नवमत ठरत आहे. शेतकऱ्यांना दिवसा वीज उपलब्ध करून दिल्यामुळे पिकांचे तसेच वेळीस होणारे नुकसान टळणार आहे आणि शेतकरी आर्थिकदृष्ट्या अधिक सक्षम होणार आहेत. यांच्या मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या मार्गदर्शानुसार आगामी मार्च

२०२७ च्या अखेरपर्यंत राज्यातील कृषी सिंचनासाठी लागणारा शंभर टक्के वीज पुरवठा केवळ सौरऊर्जेद्वारे उपलब्ध करून देण्याचे एक महत्त्वाकांक्षी नियोजन राज्य शासनाने केले आहे. या संपूर्ण मोहिमेला आणि राज्य सरकारच्या धोरणाला ऊर्जा विभागाच्या अग्र मुल्य संचित आभा शुक्ला आणि महावितरणचे अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक लोकेश चंद यांचे मार्गदर्शन व प्रोत्साहन लाभले आहे. या पारश्वर्भीय, महावितरणच्या नागपूर प्रसिद्धाचे मुख्य अधिकारी राजेश नाईक, नागपूर मंडळाचे अध्यक्ष अश्विनाथ अश्विनाथ संजय वाकडे आणि नागपूर शहर मंडळाचे अधीक्षक अधिकारी प्रमोद लोई यांच्या नेतृत्वात जिल्ह्यात सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारणीची कामे अत्यंत वेगाने प्रगतीपथावर आहेत.

